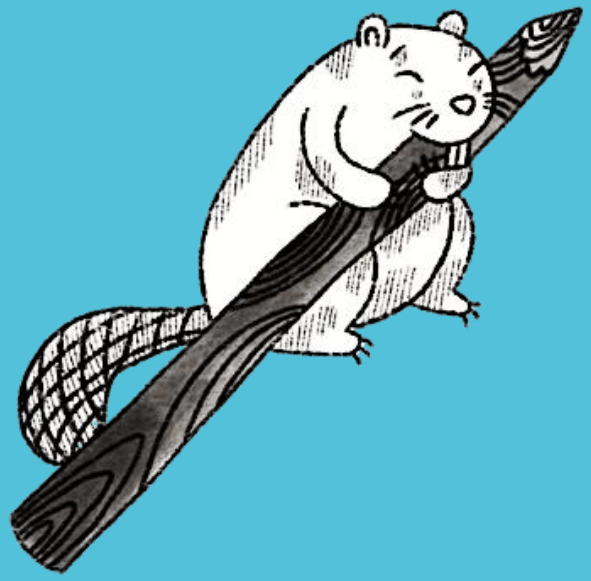

NMKreativa

DEBATA:
DABROVA BRANA

Debatni zadatak

15 min za pripremu i dogovor

ZA
ili
PROTIV?

DOBRO RAZMISLI i pripremi argumente za predloženu temu.

NMK DEBATA:

DABROVA BRANA

Debata je uređena rasprava i VERBALNO ZASTUPANJE VLASTITOG MIŠLJENJA.

Dvije skupine zastupaju suprotna stajališta o istoj tvrdnji, govore naizmjence i u zadanom vremenu, a suci na kraju odlučuju koja je strana bila uvjerljivija.

Od obične prepirke razlikuje se po tri stvari:

- tvrdnja je zadana unaprijed, **obje strane raspravljaju o istoj stvari** i ne skaču s teme na temu
- svatko govori kad je na redu i u određenom vremenu – **upadanje u riječ nije dopušteno**
- pobjeđuje onaj tko iznese bolje razloge, a ne onaj tko glasnije govori ili ima više sumišljenika u razredu

Strane se izvlače ždrijebom. To znači da ćete možda braniti stajalište s kojim se ne slažete – upravo je to smisao vježbe.

U debati vježbate četiri stvari odjednom: saslušati protivnika do kraja, pronaći i provjeriti podatak, osmisliti protuargument i mirno odgovoriti onome tko misli drugačije.

Debatni zadatak o očuvanju staništa – NMK3

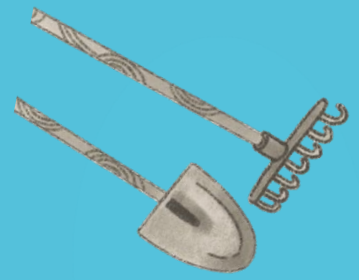
15 min za pripremu i dogovor

ZA
ili
PROTIV?

Uloge i pravila
DEBATE

Uloge

- **Skupina ZA (afirmacijska) –** tri govornika koji brane tvrdnju.
- **Skupina PROTIV (negacijska) –** tri govornika koji tvrdnju osporavaju.
- **Voditelj –** najavljuje govornike, pazi na redoslijed i prekida ako se pravila krše.
- **Mjeritelj vremena –** mjeri vrijeme i rukom pokazuje koliko je ostalo: jedan prst za minutu, šaka za kraj.
- **Suci –** ostatak razreda ili gostujući nastavnici I učenici. Prate debatu s ocjenjivačkim listom i na kraju obrazlažu odluku.

DEBATA
NIJE SVAĐA.

Pravila

1. Govori samo onaj tko je na redu. Dobacivanje se ne dopušta.
2. Vrijeme je obvezno. Kad mjeritelj pokaže kraj, govornik dovršava rečenicu i sjeda.
3. Govorimo o argumentu, ne o osobi. „Taj argument ne stoji jer..." je u redu; „ti ništa ne znaš" nije.
4. Pitanja su kratka i odnose se na ono što je protivnik stvarno rekao, a ne na ono što mislimo da je htio reći.
5. Na pitanje se odgovara. Ako odgovor ne znate, recite da ne znate – to je bolje od izmišljanja.
6. Treći govornik ne smije uvesti novi argument. Njegov je posao pokazati zašto je njegova strana uvjerljivija.
7. Mobiteli se koriste samo u pripremi, ne tijekom debate.

Cilj nije
nadglasati protivnika,
nego dobro obrazložiti svoje
argumente.

PRAVILA za suce i koordinatore

- Strane dodijelite ždrijebom, pred cijelim razredom. Time izbjegavate da debata postane sukob stvarnih uvjerenja.
- Zadatak se nadovezuje na roman *Debeli dabrovi* iz kompleta NMK 3 – debatu možete provesti nakon čitanja, a argumente potražiti i u knjizi.
- Pripremu vodite u skupinama od po šest učenika: trojica govore, trojica istražuju i pišu pitanja za protivnike.
- Ako je razred nemiran, skratite govore na 1,5 minutu i izostavite drugi krug pitanja.
- Učenicima koji teško govore pred razredom dajte ulogu mjeritelja vremena, suca ili istraživača – te su uloge važne jer zahtijevaju koncentraciju i odgovornost prema vremenu.
- Ako u blizini ima potoka s dabrovom branom, izađite je pogledati prije debate. Djeca neka promotre i zapišu sve što su primijetili.
- Na kraju istaknite da ni jedna strana nije „pobijedila istinu" – pobijedila je ona koja je bolje argumentirala jer u debatnim temama najčešće ne postoji apsolutno točan odgovor.
- Suci moraju biti nepristrani.
- Dovoljna je jedna odrasla osoba (nastavnik, knjižničar) ili troje kolega iz razreda koji NISU UNAPRIJED UPOZNATI s temom o kojoj se raspravlja.
- Ne zauzimaju ni jednu stranu te tijekom debate nemaju pravo iznositi svoje privatno mišljenje o temi o kojoj se debatira.
- Suci ne ocjenjuju istinu, nego argument.
- Suci procjenjuju jasnoću tvrdnje, kvalitetu protu-pitanja i čvrstoću odgovora na izazivačka pitanja.
- U slučaju nepoštivanja pravila, vrijeđanja ili upadanja u riječ, suci imaju pravo prekinuti iznošenje argumenata i dodijeliti bod oštećenoj ekipi.
- Ako se obje debatne ekipe slože, sudac može biti zamijenjen, a debata se nastavlja. Zaustavljenoj ekipi se dodjeljuje 30 sekundi nadoknade.

Cilj nije nadglasati protivnika, nego dobro obrazložiti svoje argumente.

15 min za pripremu i dogovor

DOBRO RAZMISLI i pripremi argumente za predloženu temu.

TVRDNJA O KOJOJ RASPRAVLJAMO:

Staništa dabrova treba čuvati i ondje gdje njihove brane čine štetu.

Jedna će skupina tvrdnju braniti, druga je osporavati. Strane se izvlače ždrijebom – ne branite ono u što osobno vjerujete, nego tražite najbolje razloge za stajalište koje vam je dodijeljeno. Debatanti obično kažu da najviše nauče kad moraju braniti ono s čime se ne slažu.

UVOD U TEMU

Dabar je u Hrvatskoj nekoć bio istrijebljen. Vraćen je između 1996. i 1998. godine, u projektu Šumarskoga fakulteta u Zagrebu. Prve su obitelji puštene u šumu Žuticu, šumu Česmu te u rukavce Drave i Lonje. Danas je strogo zaštićen i lov je na njega zabranjen tijekom cijele godine.

Dabar gradi brane i time mijenja krajolik oko sebe – ponekad ljudima i drugim životinjama to odgovara, a ponekad smeta. Zato se o njegovim staništima stvarno raspravlja: poljoprivrednici, šumari i biolozi ne gledaju na dabrovu branu jednako.

SUCI su nepristrani – sudac može biti neki drugi nastavnik ili djeca iz nekog drugog razreda.

ZA
ili
PROTIV?

15 min za pripremu i dogovor

DOBRO RAZMISLI i pripremi argumente za predloženu temu.

BANKA ARGUMENATA

Zašto su dabrovi štetni (skupina PROTIV)

1. Brane preusmjeravaju tokove rijeka i potoka.

Voda se nakuplja i traži novi put, pa se izlije. Stari tok oslabi ili presuši, a novi tok poplavljuje prostor koji prije nije bio naplavljen, što uništava poljoprivredne kulture, ali dvorišta, kuće i putove.

2. Usporena voda tjera druge životinje da se sele.

Voda iza brane je toplija i siromašnija kisikom. Vrste kojima treba brz i hladan tok prisiljene su migrirati. Brana je ujedno prepreka ribama koje putuju uzvodno do mrijestilišta.

3. Obaraju i glođu drveće.

Dabrovi ruše vrbe i drugo drveće uz vodu, oštećuju voćnjake i nasade na okolnim poljima. Stabla uz obalu sporo se oporavljaju, a srušeno stablo može pasti na put ili na strujni vod.

4. Kopanjem jazbina potkopavaju obale i nasipe.

Rovovi ispod nasipa i poljskih putova oslabljuju zemlju na površini. Ako nasip popusti, voda poplavi njive i podrume. Uklanjanje brana, popravci i odštete koštaju, a plaćaju ih svi.

Zašto moramo čuvati njihova staništa (skupina ZA)

1. Brana stvara novo močvarno stanište.

Iza brane nastaju bare i vlažne livade u kojima se nastanjuju vodozemci, vretenca, ptice močvarice i ribe, dakle, nove vrste pronalaze stanište. Dabar stvara ta staništa bez ičije pomoći.

2. Voda ostaje u krajoliku.

Brane zadržavaju vodu pa potoci u sušnim razdobljima ne presuše. No, kod velikih kiša brane usporavaju vodni val, pa nizvodno stiže manje vode u kraćem vremenu, što pomaže u obrani od poplava.

3. Voda koja otječe dalje je čišća.

U mirnoj vodi iza brane talože se mulj i hranjive tvari isprane s okolnih polja.

4. Od dabrova rada živi niz drugih vrsta.

Oglodano i srušeno drvo hrani kukce i gljive, u šupljinama se gnijezde ptice, a na proplancima nastalim nakon obaranja niču nove biljke. Dabar ne mijenja krajolik samo za sebe – o njegovim promjenama ovisi mnogo drugih vrsta.

Debatni zadatak o očuvanju staništa – NMK3

Staništa dabrova treba čuvati i ondje gdje njihove brane čine štetu.

ZA ili PROTIV?

15 min za pripremu i dogovor

ZA
ili
PROTIV?

TIJEK DEBATE
Kako izgleda dobar argument?

KAKO IZGLEDA DOBAR ARGUMENT?

Argument nije jedna rečenica nego mali niz dobro posloženih razloga koji idu u prilog vašem stajalištu. Složite ga u četiri koraka:

Korak	Što radite	Primjer
Tvrdnja	kažete što tvrdite	Dabrova brana pomaže kad nastupi suša.
Obrazloženje	objasnite zašto to slijedi	Iza brane voda se zadržava umjesto da otekne niz potok.
Dokaz	navedete podatak, primjer i izvor	Potok kod nas ljeti presuši, a lokva iza dabrove brane ostaje – fotografirali smo je u kolovozu.
Zaključak	povežete s tvrdnjom	Ondje gdje dabar zadrži vodu, životinje je imaju i u sušno doba.

Pobijanje se radi na isti način: recite koji argument pobijate, zašto, čime to dokazujete i što iz toga slijedi.

DEBATA
NIJE SVAĐA.

Cilj nije
nadglasati protivnika,
nego dobro obrazložiti svoje
argumente.

Osmislite svoje tvrdnje.

ZA
ili
PROTIV?

RADNI LIST ZA PRIPREMU

Naša strana (zaokružite): ZA PROTIV

Imena govornika: 1. _____ 2. _____ 3. _____

Pojmovi koje treba objasniti

Što znači „čuvati stanište"? Znači li to da se dabrova brana ne smije ukloniti ni u kojem slučaju, ili samo da se dabra ne smije ubiti i protjerati?

_____

_____

_____

Što znači „preusmjeravati tokove rijeka i potoka"? Zašto je to ponekad dobro za čovjeka? Je li to dobro ili loše za okoliš?

_____

_____

_____

Zašto se poljoprivrednici bune protiv dabrova u svom okruženju? Što znači "pojačavati naplavnost obale"?

_____

_____

_____

_____

Ispunite u
skupini prije debate.

NAŠA MALA KNJIŽNICA

NAŠA TRI ARGUMENTA (bilješke)

NJIHOVI PROTUARGUMENTI

Cilj nije nadglasati protivnika, nego dobro obrazložiti svoje argumente.

DEBATA NIJE SVAĐA.

ZA ili PROTIV?

Ovaj list kombinirajte sa sljedećim.

KAKO IZGLEDA DOBAR ARGUMENT?

NAŠA TRI ARGUMENTA (tvrdnja, obrazloženje, zaključak)

15 min za pripremu i dogovor

ZA
ili
PROTIV?

TIJEK DEBATE
Ovaj list kombinirajte s prethodnim.

Što će reći protivnici i koju njihovu tvrdnju možemo osporiti?

NJIHOV ARGUMENT	NAŠ ODGOVOR

DEBATA
NIJE SVAĐA.

Cilj nije
nadglasati protivnika,
nego dobro obrazložiti svoje
argumente.

Suci moraju biti nepristrani.

Čiji je argument bolji?

OCJENJIVAČKI LIST ZA SUCE

Kriterij	ZA	PROTIV	Bilješka
Jasnoća tvrdnje i argumenata			
Dokazi i primjeri s izvorom			
Odgovor na protivničke argumente			
Govor: razgovijetnost, držanje, vrijeme			
Poštovanje pravila i pristojnost			
UKUPNO			

Suci ne ocjenjuju istinu, nego argument.

RAZGOVOR NAKON DEBATE

- Koji vas je protivnički argument najviše pokolebao?
- Je li netko promijenio mišljenje tijekom pripreme? Što ga je navelo na to?
- Dabar ne zna da nekome šteti. Mijenja li to išta u važnosti njegove brane?
- Postoji li rješenje koje nije ni „ukloniti branu" ni „ne dirati ništa"? Kako bi ono izgledalo?
- Tko bi trebao odlučivati o dabrovoj brani – vlasnik zemlje, država, struka? Zašto?

